

A photograph of a snowy forest landscape. In the foreground, a trail of animal tracks leads from the bottom center towards the middle ground. The tracks are distinct and show the shape of paws. The snow is bright white and appears to be a deep layer. In the background, there is a line of trees, including several tall, thin evergreens and some bare deciduous trees. The sky is a clear, bright blue. The overall scene is peaceful and wintry.

På sporet af de danske rovdyr

Tekst: Verner Frandsen

Foto: Verner Frandsen, Max Steinar m.fl.

Grafisk design: Birgit Nordby

Tryk: Stibo Complete

Januar 2019. Alle rettigheder forbeholdes.

SÅDAN KENDER DU FORSKEL:

På sporet af de danske rovdyr

Her får du en indføring i,
hvilke særlige kendetegn de enkelte
arter har i forhold til hinanden.

Der færdes 13 forskellige rovdyr på vores jagtterræner, når katten medregnes, hvilket der desværre er god grund til. Når vi også tæller hunden med, skal vi regne med at kunne træffe spor af op til 14 arter.

Vinteren er sæson for at gå på sporsne og måske endda finde pelsjægeren frem.

Når sneen har ligget en hel nat uden nyt snefald, er det optimalt at kigge terrænet igennem. Alt afslører sig, og naturen ligger som en åben bog. Har man et nogenlunde stort terræn eller gode naboer, giver det god mening at forsøge den fine, gamle jagt på sporsne efter ræv eller mår. Følg sporet og se, hvor det ender. Et mårspor vil måske ende i en kvasbunke, et hult træ eller i en staklade. Ræven kan måske lokaliseres til en mose eller en grav.

Uanset om man har bøssen med eller ej, er der tale om en spændende vinteraktivitet.

De fire arter af hundegruppen med fire tæer og kløer er ræv, mårhund, ulv og hund.

Rævens er meget slankt. Man kan trække en lige linje bag de to forreste tæer, uden at den skærer de to bageste. Sporbanen er typisk en lang næsten snorlige række spor. Den kan også sætte sporene 2 og 2 lidt forskudt, men stadig regelmæssigt og snorlige.

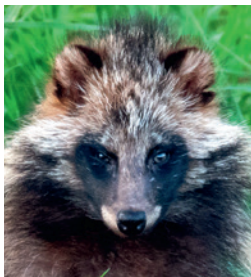
Ræv

Hund

Ræv

Mårhunden (og også vaskebjørnen) har et "bjørnebandeansigt", men mårhunden har kun en kort, grævlingeagtig hale.

Mårhundens sporbane er lidt bredsporet og mindre regelmæssigt end rævens.

Sporet er cirkelrunt og kan forveksles med en lille hund, men ikke med ræven.

De yderste tæer stritter meget ud til siderne. Mårhunden laver også wc'er, men lægger dem oven på jorden (ekskrementerne er ikke så tilspidsede som hos ræv og mår.)

Mårhunden kan spille død, når den overrumles af hunde eller mennesker. Den er meget svær at jage ud fra graven.

Hund

Hundens spor er ikke så langstrakt som rævens, men kan variere både i størrelse og form afhængigt af racen.

Uanset racen gælder denne regel dog: Hvis du lægger en lineal i aftrykket fra en hundepote, vil de yderste trædepuder blive gennemskåret af den vandrette linie. Det sker IKKE ved ræven. Små hundespor kan lettest forveksles med mårhundens.

Ulven hæver meget sjældent halen over vandret, den nærmest hænger ned mod jorden.

Ulvesporet kan forveksles med hund (hund nedstammer fra ulv). Men ulven spor er meget større, mindst

10 cm., ofte mere rektangulært, med 60-70 cm mellem hvert aftryk, og sporforløbet er oftest snorlige uden svinkeærinder.

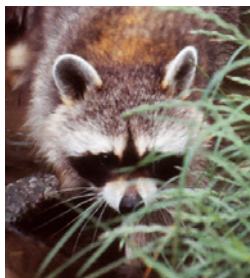
Ulv

Vaskebjørn

Vaskebjørnen har fem tæer. Der er ret stor forskel på for- og bagfod.

Bagpoterne er næsten som en lille menneskefod, og den har fingre på forpoterne. De lange tæer sætter vaskebjørnen i stand til at klatre. Halen er karakteristisk med sorte "ringe".

Kattens spor kendes på de manglende kløer. Katten er det eneste rovdyr i den danske fauna, der kan trække kløerne op. Derfor kan dens aftryk ikke forveksles med andre.

Antallet af vildtlevende katte skal tælles i flere hundrede tusinde, hvorfor det ikke er sjældent at finde fod af kat.

Odderen har fem tæer, men kun små kløer, der kan være svære at se i sporet. Trekantet spor med aftryk af svømmehud. Odderen bevæger sig normalt i hop, så alle fire aftryk tit sidder samlet. Af og til laver halen streger i sneen.

Odderekskrementer bliver lysegrå med tiden og indeholder fiskeskæl og til tider fjer. I modsætning til andre rovdvyr ekskrementer lugter de ikke ubehageligt, men nærmest lidt krydret fiskeagtigt.

Odder

Grævlingen har også fem tæer, men med lange kløer. Aftrykkene efter tæerne er næsten på linje. Ligner et lille bjørnespor. Grævlingen laver en V-formet fure i opskrabet fra sin grav, og der ligger ofte halm eller tørt græs

foran graven. Det bruges til foring i kedlen.

Grævlingen graver små wc'er, der kan bruges flere gange.

Bagfod til venstre, forfod til højre herunder.

Grævling

Skovmår

Skovmåren har en tydelig gullig plet på halsen. Husmårens halsplet er derimod hvid og går helt ned på forbenene. Begge mårer har fem tæer, hvoraf den femte kan være lidt utydelig at se i sporet.

Skovmåren har hår under fødderne, så mærkerne efter tæerne er ofte lidt udviskede (afhængig af sneens tilstand), mens husmårens står tydeligere. Men det kræver erfaring at se forskel.

Skovmåren laver wc'er i gamle træers grenkløfter og lignende steder, mens husmåren bruger lofter, lader og lignende.

Skovmåren færdes meget i trækroneerne i modsætning til husmåren. Derfor vil sporet ofte ende ved et stort træ, hvorefter man må søge det igen længere fremme.

Den er mere langbenet end husmåren, hvilket betyder, at der ofte er længere mellem de enkelte aftryk i hver sporgruppe.

Husmåren bevæger sig – lige som skovmåren – næsten altid i hop med samlede ben, så alle fire poters aftryk står samlet. Ofte lander bagpoterne i forpoternes aftryk, så der kun ses to. De kaldes ofte parspor.

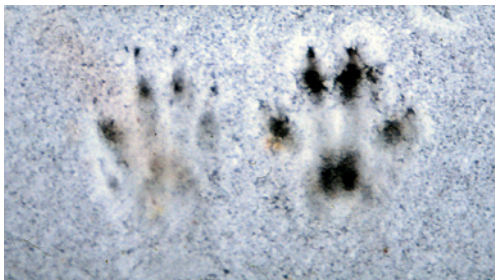
Følger du sporet af en husmår til en kvasdyng, så bemærk: at skytten (skytterne) på den ande side af kvasdyngen (eller stakladen) skal stå og være helt stille. Måren er ekstremt agtpågivende. Den kan flygte straks, når hunden sættes på eller trykke og vente til den sidste gren bliver flyttet.

Ilder

Ilder med hvide aftegninger i ansigtet. Ilder- og minkspor ligner meget husmårrens spor, men de er mindre, og ilderen har forholdsvis længere tæer. De har som alle andre mårdyr fem tæer og bevæger sig i hop med samlede ben. Herunder ses en sammenligning lavet med poterne på en død mink og en død ilder. Ilderens spor er t.v.

Minken er typisk helt sort med lidt hvidt på underlæben. Kan også være hvid og broget.

De fem smalle tæer sidder ret langt fra hinanden, fordi der er stor afstand mellem trædepuderne, hvorimellem der sidder

svømmehud. Fotoet viser sporbane efter en mink, der har slæbt en fugl, hvis vingespids er trukket streger i sneen.

Mink

Lækatten i sommerdragt er brun med hvid bug og sort halespids. Om vinteren bliver den helt hvid, men bevarer den sorte halespids. Mens lækatten er af størrelse som en lille rotte, er bruden kun som en stor mus og bliver ofte taget af katte.

Lækat- og brudspor ligner husmårens, men er mindre, ca. to cm mod mårens tre-fire cm.

Her ses to eksempler på de fine mønstre, lækatten kan tegne i sneen. Når sneen er dyb, går det langsomt fremad i små hop. Det er energibesparende, når bagpoterne kan bruge hullerne efter forbenene.

Lækat

Bruden er brun med hvid bug hele året. Halen er kort og uden sort halespids.

Alle de mindre mårdyrs ekskrementer ligner hinanden. Der er stort set kun størrelsen til forskel.

Fotoet viser ekskrement fra brudhan eller lækathun.

Sporfoto lavet med død brud: Forfod til venstre, bagfod til højre.

Brud

A wide-angle photograph of a snowy landscape. In the foreground, a wire fence runs across the frame, supported by wooden posts. The ground is covered in a thick layer of snow, with some sparse, dark vegetation visible. The background shows a flat, snow-covered field extending to a distant horizon under a grey, overcast sky.

Brug den oplagte mulighed ved nysne til at tjekke, hvilke rovdyr, du har på dit terræn.

Der skal helst falde få cm tøsne i løbet af dagen. Når sneen har ligget hele natten, vil den næste dag afsløre alt, og du får samtidig en enestående chance for at se, hvor dyrene bevæger sig og hvad de foretager sig.

Medbring gerne en gravgående hund, hvis det er ræv, husmår eller mårhund, det gælder. Det er også en oplagt mulighed for at udvikle naboskabet, så man kan råde over et større areal. Mår kan godt løbe 20 km på en nat!

God sporjagt – og knæk og bræk!

DANMARKS
JÆGERFORBUND